

GLASOVA Panorama

KRANJ, 24. MARCA 1962 — LETO II. — STEVILKA 11

Vtisi s poti po Franciji

Poezija tega stoljetja . . .

V trenutku, ko sem prišel, je nekdo poklical:

—Therese!

Videl sem, kako se je nasmehnila in vrgla lase nazaj. Prišla je s svojimi svetlimi lasmi in nekoliko nenevadnjim nasmehom in me vprašala:

—Želite portret?

—Portret?

—Samo dva franka, gospod. Nasmehnil sem se.

—Nimam denarja.

Zdaj se je vnočič nasmehnila in pripomnila:

—Jaz tudi ne, in nadaljevala: —Sicer ne bi postopala takoj in skala takih cenenih zaslužkov. Toda tudi v latinški četri je za študenta s province dragi življenje.

Njena domačnost mi je ugašala in hotel sem že neka pripomniti. Toda Therese je zagledala svojo novo žrtev in njen lov je bil tokrat uspešnejši. Cer hip sem ugotovil, da Therese ni edina študentka slikarstva, ki isče po Montmartru svoje »žrtve«. Življenje je težko in končno je tudi Goethe svoje dni pisal svojim ljubicam verze po narodlu.

BETON, ZIMSKI KOSTANJI, IN DVOJNA MERILA

S tal sem pod stopnicami, na griču je kipela v zrak sredi tega sončnega zimskoga popoldneva povsem eno bela in nenevadna cerkev

Mišelovka z »dobro voljo«

Sodni razplet »šoferske afere« ima pravno in moralno stran. Obravnava, ki se je začela v sredo na Okrajnem sodišču v Kranju proti trem vodilnim uslužbencem Aloju Zupančiču, direktorju podjetja »Avtopromet«, Aloju Erženiu, blivšemu sekretarju podjetja, in Rudolfu Bertonciu, avtobusnemu nadzorniku — je bila preložena za 10 dni. Ta drama v dveh dejanjih, ki jo je okrožni javni tožilec imenoval »zloraba uradnega položaja z namenom, da se drugemu prizadene škoda«, odkriva posebno poglavje v sodnih zapisih.

NA SVETU JE VELIKO »PAPEŽEV«

okrožni javni tožilec odista direktorju, sekretarju in avtobusnemu

nadzorniku podjetja Avtopromet v Kranju, da so z namenom, da drugemu prizadene škodo izrabili svoj uradno (Nadaljevanje na 5. strani)

OBTOZENA KRAVA

Pred nekim zahodnonemškim sodiščem so obsodili kravo z zvoncem. Nekti tujec, ki je prišel na počitnice, je tožil nekega kmeta, da mu je njegova krava, ki nosi zvonec okoli vrata, požrla vse živce. Na počitnice je tujec prišel z dobrimi živci, vrnil pa se je domov živčno bolan. Sodišče je obtožilo kmeta na denarno kazeno.



DELČEK NEKLAZOSTNE MLADOSTI OB ZIDU

F lamec je. V zelenih platenih hlačah pričenja svoje novo delo. Slika, ki po je končal, je postavil ob kostanj. To je visoka in ozka slika. Na njej je majhen, zelo majhen deček, ki stoji ob steni. Njegove hlače so zelene, lasje so črni. Zid, ob katerem stoji, je odvratno siv, a obraz papirnato rumen. Cloveku je težko ob tej ozki sliki, ob tem majhnem dečku, ki ima papirnato orumenel obraz in ki nekoliko sključen tisto stoji ob nekoliko sivi (Nadaljevanje na 5. strani)



Dr. Vladimir Stiasny

Mladina Hollywooda je v zadnjem času razvila novo obliko zabave, ki ji pravijo »cruising the boulevards«, ali po naše, križarjenje po ulicah. Ta igra ima veliko podobnosti s plesi divjih plemen. Hollywoodsko križarjenje se začne vsak petek in soboto in traja približno dve uri. Avtomobili z mladimi fanti in dekleti se podijo po najbolj prometnih ulicah. Ob rdeči luči na križiščih fantje izstopajo, navezujejo poznanstva z dekleti in plešejo na cesti. Toda zabava traja samo do priziga zelene luči na semaforjih. Takrat je namreč treba sedeti že zopet za volanom. Vožnja se nadaljuje do naslednjega križišča z rdečo lučjo. »Sladko življenje ima v vsaki deželi svoje posebnosti. Na sliki, ples pri rdeči luči

Žičanje z ljudmi

Dr. Vladimira Stiasnya sem pozabilo vprašati, kako se pravzaprav ujema (po mojem mnenju sila nepotično) delo zozdravnika s skladanjem popevk. Ven dar vsekakor drži, da je to sožitje za popevke kar ugodno. Prejšnji teden smo spoznali »Golobčka«. Poslušalci radijske oddaje »Izberite melodijo tedna« so ji med desetimi slovenskimi popevkami prisodili 1. mesto kar z 925 točkami. Zdaj pa dovolite, da vam predstavim njenega skladatelja.

Skladateljev »golobček«

Prosim, povejte mi, kaj vse je potrebno, da nastane popevka?

Malo fantazije, prav toliko dobre volje in poznavanje kompozicije.

Katere svoje popevke imate najrajši?

Tiste, ki so uspele: Spomin, Prišla je pomlad, Golobček in Mandolina ter Marjana, ki bosta predvajani na blejskem festivalu.

Ob kakšni priložnosti najlaže dobite motiv za svoje popevke: v avtu, pri popravljanju zob, na ulici, za klavirjem ...?

Motivi se pojavljajo kjer koli. Velikokrat jih pozabim, še preden jih utegnem zapisati. Pišem za klavirjem. Že večkrat sem se spravil k pisanku popevke samo zato, ker sem bil jezen, če so preveč hvailili katero izmed tujih. Tako je nastala tudi Mandolina.

Kranj še nima svoje popevke tako kot mnoga druga naša mesta. Ker ste sedaj Kranjan, jo morda lahko pričakujemo od vas? Kaj menite, da bi morala taka pesem opevati?

Že Marjana je punčka iz Kranja in je zato to posredno tudi pesem o Kranju. O stvareh, ki bi jih bilo potrebno opevati, nisem razmisljal, ker je to stvar pisca besedila. Vem pa, da je Kranj veselo mesto in da bi morala biti popevka v veselem, živahnom ritmu.

M. Sosič

PERZIJSKI SAH V SAH MAT MREZI

Po svetu že lep čas krožijo glasovi, da perzijskemu kahu »gori pod nogami«. Ta pozar je tako nepričakovani, da ga gasilci ne morejo preprečiti. V zadnjih treh letih je perzijski sah zamenjal nekoliko vlad, pred tremi meseci pa je brez razlogov razpustil parlament. Za predsednika ministrskoga sveta je postavil Alija Aminija, ki je zadnja težka figura na šahovski plošči. Kaj predstavlja ta figura na perzijski šahovnici: konja, tekača, trdnjava ali kmeta?

OBISK NA NEMŠKEM iranski studentje, ki študirajo na Nemškem, so z ostromi vzkliki pričakali svojega predsednika vlaže dr. Aminija, ko je ta obiskal Zahodno Nemčijo.

»Diktator, morilce in krvnik!« so bili najbolj pogosti vzkliki, ki so prihajali iz študentovskih gril. Mali možakar – z angleškim klobukom – je na vse to pripomnil zelo klislo: »Bilo bi bolje, da manj vpijete in več študirate.«

V zadnjih tednih se je ta prililkavi bogataš predstavil na političnem prizorišču Perzije kot nezadržen samozvanec in diktator. Amini v svojih postopkih pomeni nadpovprečno politično brutalnost. Prištevajo ga v vrsto najbogatijih veleposestnikov. Po svojih nazorih je zmerni reformator, ker meni, da bi bilo veleposestvo treba omejiti na zmerno mero. Sedanji predsednik spada v »klub stotih«, ki pridejo v Perziji v poštev za ministr-

ski stolček. Je človek dvora po prepričanju in po poreklu.

VLADA BREZ PARLAMENTA

Amini je neke vrste perzijski »mali diktator«. Ze nekaj mesecev vlada brez parlamenta z izgovorom, da ni mogoče razpisati novih volitev zaradi korupcije v deželi. Pri tem se sklicuje na zadnje volitve, ko so bili volilni izidi ponarejeni. Pravi vzrok za njegovo samovlado je strah pred volitvami, ki bi se prav gotovo iztekle v njegovo škodo. Po sedanjem razpoloženju v deželi bi najmanj dve tretjini volivcev glasovalo za levitarško usmerjeno Nacionalno fronto. Njegov namen je: vleči v Iranu diktaturo tako dolgo, dokler bo mogoče.

PRAZNE BLAGAJNE

Amini, ki je bil dalj časa iranski veleposlanik v Washingtonu, je prišel na čelo iranske vlade po študentovskih demonstracijah v



Perzijski sah na sprejemu v Elyzejski palači. Med perzijskim dvorom in perzijsko vasjo je globok prepad

Teheranu. Njegova kritičnost da bi se za njegovim hrbotom do skrajne desnice je zabrisala njegov pravi obraz. Tuji opazovalci v Teheranu so takrat menili, da je šahu cenevati dejanske oblasti novega predsednika, čeprav mu je vojaka bila venomer za petami in je pristajala samo na tiste reforme, s katimi je soglašal dvor.

Ko se je sedanji predsednik usedel v vladni naslonjač, je bil položaj silno zapleten: državne blagajne so bile prazne, zaloga tuje valute pokrašena, inflacijska znamenja so dušila gospodarstvo in cene so skakale kot opice v živalskem vrtu.

Dr. Amini je dosegel skromne uspehe. Zadržal je naraščanje inflacije, prištedil nekaj deviznih zalog, vendar so gibi njegove roke odločno prepočasni. Amini ni »politična duša«, ki bi imela kirurško roko. Njegovo ravnanje je bilo malodušno. Morda bi Amini korakal bolj odločno, ko ne bi naletel na odpor veleposestnikov, ki so bili iločeni, da se uprejo sleherni reformi.

V januarju je vlada sklenila, da bo odpravila perzijske latifundije. Cilj tega koraka je zmanjšati notranja nasprotja v perzijski monarhiji.

SAMO ENA VAS

Po zakonu o odpravi latifundij o vseposestniku lahko zadržali svojo posest samo v eni vasi. Po slobodni izbiri se lahko odločijo za posest, ki jo želijo zadržati. Ostalo zemljo ob odkupila država v desetih obrokih. Zemljo bodo zadele razdeljevati na severu na meji proti Sovjetski zvezzi. Postopoma bodo odpalačili zemljo in končali v petnajstih letih. Za ta čas bi novi lastniki zemlje utrdili kmetijske zadruge, ki bi obdelovale zemljo na modernem način.

Te mere so povzročile odpornost med vseposestniki. Kot protiukrep so sledile velike študentovske demonstracije, ki so jih preprečili z brutalnimi ukrepi. Univerzo v Teheranu so zaprli za mesec dni in policija je pri tem vdrla v prostore univerze. V neredih je bilo 180 študentov ranjenih in 1 mrtev.

Zaradi notranje gnilobe je bil šah prisiljen izgnati voditelja obveščevalne službe. Ali bo ta ukrep dovolj, da bo na šahovski plošči nastala končnica, ki obeta manj uspejno pozicijo ali pa se bo dokončno spletla šah mat mreža okoli perzijskega šaha?



Rekli so...

»V drugi svetovni vojni so Nemci bombardirali Coventry, središče britanske avtomobilske industrije. Če pristopimo k Skupnemu trgu, bodo Nemci uničili našo avtomobilsko industrijo brez bomb.«

Citat iz britanskega dnevnika »Dayilly Express«

»Državniki so kot kirurzi – napake, ki jih napravijo, pomenijo smrt.«

François Mauriac, franc. književnik

»S politiko je tako kot s pravopisom: napake, ki jih vvi delajo, postanejo pravilo.«

François minister

Ob jubileju veselega teatra v Tržiču

Bogata torba domačega humorja ali smeh med bržolami

T ržič oz. Tržičane bi lahko imenovali gorenjsko Ribnico oz. gorenjske Ribnici. Humor je povsod doma. Razlika je morda le v tem, da so se nekateri v svetu že bolj uveljavili kot drugi, če govorimo o humorju, sicer pa so bili lesena roba, pile, kose ali čevljii približno enako iskan pričevanje doma in v tujini. Toda Ribnici so imeli večjo srečo kot Tržičani. Vse kaže, da je višnjegorski polž hitreje in prej izvozil ribniki humor, kot pa je tržiška lokomotiva tržiškega.

Med Tržičani žaljivih domačic nikdar ne zmanjka. Zanimivo je, da na njihovem tečniku ob vsakem aktualnem dogodku obrodično smešnice. Pred dnevi smo lahko prisostovali »reviji« desetletnega dela tržiških veseljakov, ki jih je 1952. leta združil v posebni skupini DPD »Svobode - VESELEM TEATRU« akademski slikar Milan Battista, ki je avtor vseh tekstov veselih večerov, scenarist, dramaturg, režiser, lektor, lašuljar, koreograf, šepetalec, odruški mojster in tudi aktor. Na žalost pa so tudi prefekti poneljek obtičale njihove smešnice v bolj ali manj zaprtim Tržiču. In ker vsi radi slušamo kako okroglo, naj nam Tržičani ne zamerijo, da z njihovim smehom razveselimo širši krog smeha željnih ljudi.

PLAKATI SO ZE OCENA ZA GODRNJACE

• Majhen plakat: Krajevni odbor SZDL vabi na masovni sestanek. Vabljeni vsi! (Udeležba za člane organizacije je obvezna!)

Refren: Majhen plakat, nič vstopnina, nič udeležbe!

• Srednji plakat: DPD Svoboda vabi na premiero socialne drame slavnega dramatika. Vstopnina zmerjal vse za kuluro!

Refren: Srednji plakat, zmerja vstopnina, zelo zmeren obisk!

• Večji plakat: Vabimo vse na veselo pustovanje. Za plese, sedajočo in pičajo prekršljeno. Rezervacija po 2000 dinarjev. Seme dobrodošle!

Refren: Večji plakat, velika vstopnina in velik obisk šem!

• Ogromen plakat: Cirkus, bomba smeh! Revija beduinskih artistik. Baletna prireditev. Mladina ima popust. Rezervacija vstopnic. - Bomba smeh... baletke, levi in... Vstopnina po dogovoru od 1000 dinarjev navzgor. - Vse za delovne ljudi!

Refren: Ogromen plakat, ogromna vstopnina in razumljivo - ogromen obisk!

MNENJE TRŽICANOV O INFORMIRANOSTI

V elikanska zemelj, obla je postala majhna, majhna kot mestec Tržič. In ko se je Meti ob 11. uri zasmoredil fižol, čez pet minut za to vedo že Polonca, pumpa.



Stefka, Zofka, Prejunkula in Mara. Ob 11.10 so za dogodek zvedeli še Pepca, Mirko, Urška, Marička in Polka. Ob 11.15 vedo za Meto in njen zasmoreden fižol že vse Tržičani!

Ob 12.30 si je B. B. postrigla lase, ob 12.35 ve to že ves Pariz, ob 12.40 vsa Francija, ob 12.45 vsa Evropa s Tržičani in ob 13. uri že ves svet!

Toda novica o zasmoredenem fižolu se lahko in se tudi največkrat spremeni, da pri Meti kuhinj gori in da si je B. B. ostrigla lase, ker hoče biti še mikavnejša in da bi imela čimmanj problemov, ko se bo že šestindvajseti poročila!

PROCENTI IN CENE

K oliko ostane, če odštejemo od 4000 dinarjev 15 odstotkov?

- 4000 dinarjev!

- Koliko bi ostalo, če bi odšteli 10 odstotkov?

- 4000!

- Pa če bi odšteli 50 odstotkov?

- 4000!

- In če bi odšteli 100 odstotkov?

- Stiri tisoč dinarjev!!!

- Kaj je to sploh kakšno računanje?

- Da. Takšna je najnovejša metoda računanja procentov pri znižanju cen!

Komentar ni potreben. Samo jabolko se lahko odšteva od jabolka in po tej logiki - denar od denarja!

-PUMPA-

P umpa je potrebna stvar, ki jo dobliš le za drag denar. Pri pumpi se bencin napumpa, fusbalist z njo tudi žigo pumpa in kolesar si koło napumpa. Žena možu denar izpumpa. Pikan tudi balon napumpa in TT nak vse skupaj pumpa. Atomská bomba je tudi pumpa in »štacuna« vsaka vsakogar izpumpa. Služba tudi za denar je pumpa (torej ne samo za socialno zavarovanje!) in življenje sploh je ena velika

2 kg mesa so koline; 3 kg meso - filmska zvezda.

• En liter vina je rojstni dan; 2 litri vina je doblek; 3 litri vina - pretep.

• Ena copata je vzorec; 2 copati pomenita zima; 3 copate so zima in mož pod copato.

• En prostovni delavec je človek, ki je rezerviran za vsestransko izkorisčanje; dva prostovni delavca - šola z 12 oddelki; trije prostovni delavci - pretep v zbornici (zadnje mesece bolj nevaren kot kdajkoli prej).

• En negativna ocena v šoli je znak slabega učenja; dve negativni oceni sta značilni za slabega dijaka; tri negativne ocene - slab profesor.

• Ena krava - prežvekovalec; dve kravi - mlekarna; tri krave - Kravji bal v Bohinju.

Dodatek: En Tržičan - ljubitelj kulturnoprosvetnih prireditv; dva Tržičana - prijatelja v gostilni; trije Tržičani - Veseli večer v »Ljubljanski dvorani« na skali.

UVOZNO-IZVOZNO PODJETJE

N aš plan je veličasten. Uvažamo in izvažamo v Italijo, Nemčijo, Francijo, Holandijo, Kitajsko, Cile, Japonsko in ostale dežele sveta.

- Kakšno je vaše sodelovanje z Japonsko?



- Uvažamo svež paradižnik.

- Kaj pa potlej proizvajate?

- Paradižnikovo mezgo.

- Po kakšni ceni mezgo prodajate?

- Saj je ne prodajamo. Izvažamo jo v Italijo in v zamenjava uvažamo zobotrebce iz plastične mase.

- Potlej prodajate zobotrebce?

- Kje neki. Te pošiljamo v Nemčijo, od koder za njihovo vrednost uvozimo igračke z električnimi napravami.

- Za takšne igračke je v trgovinah verjetno veliko zanimanje?

- Morda?! Toda mi jih izvažamo v Cile za rumeve bonbone.

- S temi se človek res z veseljem poslužka.

- Ze lahko, toda mi jih izvažamo v Holandijo in uvažamo umetno cvetje.

- Cudovito!

- Kaj še, kdo pa bo kupoval v zimskem času umetno cvetje? Izvoz na Kitajsko nam daje boljši izkupiček, saj od tam uvozimo za to cvetje otroški jedilni pribor.

- Otroški jedilni pribor.

- Da. Toda ta pribor izvažamo v Grčijo in dobimo janž prašek za preganjanje mrčesa.

- In kje lahko dobim ta prašek?

- Našega že ne, ker ga izvažamo na Japonsko, da lahko za proizvodnjo paradižnikove mezge uvozimo svež paradižnik!

Tovarna kos in srpav: Zmogljivosti so premajhne, da bi zadovoljile potrebe na tujih tržih.

Runo: Majhen uvoz in še manjši izvoz povzročata nepriljive probleme. Tovarna pil -Triglav-. Kam s pilami?

Podobnih ludomušnih in največkrat tudi resničnih je v tržih torbi humorja. Še šteo in verjetno bi jih lahko zbrali za precej debele knjige. In če verjamete ali ne, vsaj Tržičan bodo še nrisili na svoj račun. Tako so obljudili članji veselega ansambla po končanem ponedeljkovem jubilejnem veselju večeru. Rekli so:

«Ce se vsi resno lotimo obljub, ki smo jih že folikrat dali, Tržičanom ne bo manjkalo prijetnega razvedrlja.» - Upamo, da to ni šala!

B. Fajon

No, domislica je na žalost precej resnična.

Zgovorne številke

Iam statistika uvršča Gorenjsko in Gorenje

Ko bi se sedajle začeli pogovarjati o naših babicah in prababicah, bi slej ko prej prešli na pomenek o velikem številu potomcev, ki so jih rodile naše prednice. Rediti 10, 12 ali celo več otrok je bila včasih vsakdanja stvar — tako rekoč malenkost, ki se ji nihče ni čudil. Toda tedaj je umiralo zelo veliko dojenčkov in tudi v poznejših letih so vrste mladih in mlajših ljudi najrazličnejše bolezni naglo redčile.

Sedanji mlađi zakonci bi se najraje pogovarjali samo o enem otroku. Na, klubu temu imamo družine z dvema, tremi in več otroki, le takih, ki bi imeli več kot 5 ali celo 10 otrok, je zelo malo. Naš standard se je v zadnjih desetletjih močno dvignil. Boljši življenjski pogoji in zdravstvena zaščita so podaljšali povprečno življenjsko starost in vplivali na to, da je smrtnost dojenčkov minimalna. Okatost naroda zato zaradi občutno zmanjšanega števila rojstev ni prav nič v nevarnosti.

MED NAPREDNIMI DEŽELAMI

Ker so pokazatelji smrtnosti in števila rojstev ter še nekateri drugi pokazatelji, ki jih imenujemo demografski podatki (umrljivost dojenčkov, odstotek zapošlenega prebivalstva itd.) popolnoma odvieni od splošnih razmer v posameznih deželah, nam lahko služijo kot merilo standarda posameznih narodov. Ti podatki nas uvrščajo med dežele z višjim standardom.

Na Gorenjskem imamo skoraj popolnoma tako stopnjo rojstev in stopnjo smrtnosti ter tako tudi narodni pripravek kot na Norveškem. Na tisoč prebivalcev se pri nas roditi letno okoli 18,3 ljudi, umre pa 8. Naša stopnja smrtnosti je nižja kot na primer v Belgiji, na Dansku, na Norveškem, v Svedski in ZDA. Naravni pripravek (10,3) nas uvršča blizu povprečju razvitih dežel (Belgia 4,1, Danska 8,5, Svedska 5,4, ZDA 15,3, Norveška 10,4). Pred zadnjim vojnami se je meni v Jugoslaviji rodilo letno na tisoč kar 40 prebivalcev, toda 25 jih je umrlo zgodnje smrti.

Ce primerjamo naravni pripravek v našem okraju z drugimi slovenskimi okraji, vidimo, da vodimo skupaj z mariborskim okrajem. Povprečje naše republike pa je le 8,7, cele države pa 13,4.

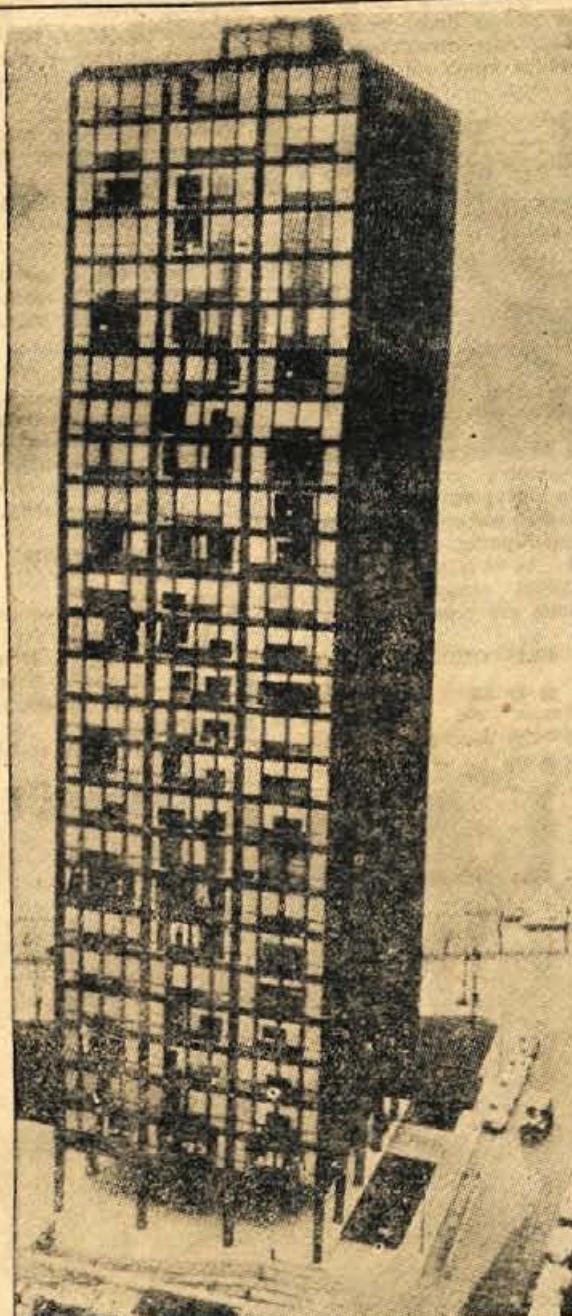
Stevilo rojstev na tisoč prebivalcev je na Gorenjskem nekoliko višje kot pri republiški (18,33 – 17,19) in precej nižje od jugoslovanskega povprečja (23,1).

Ce primerjavo si bežno ogledimo še stopnjo rojstev in stopnjo smrtnosti v nekaterih nerazvitih državah: Indija (30,5 – 12,7), Mehika (46,4 – 13,1), Venezuela (47,1 – 10,2), Malaja (43,8 – 12,2).

MOŽJE UMIRAJO PRVI

D a se je povprečna starost našega prebivalstva res dvignila, nam je lahko dokaz že to, da je na Gorenjskem vsak šestih prebivalcev star nad 55 let. Sploh kar drži, saj je med starej-

šen vtič, ki ga lahko dobimo, da naše žene dosegajo večjo povprečno starost kot možje, kar drži, saj je med starej-



Stručne čakajo na malico

šim šlojem našega prebivalstva na vsakih 8 moških 12 žensk, medtem ko po pregledu števila celotnega prebivalstva lahko ugotovimo, da je na 11 moških po 1 žena več. Kratek obisk pri nekaterih drugih narodih nam služi za zanimivo primerjavo. Zakonci v Danski skupaj doživljajo visoko starost, v Franciji je število starih žena dvakrat večje kot število starih mož, pri Norvežanih se razmerje med obema spoloma v starosti ne menjata. Menda je največ vdov v Ameriki. Strokovnjaki menijo, da je to posledica prezaposlenosti mož, po drugi strani pa mnogih olajšav v gospodinjstvu, ki omogočajo ženam precej lagodno življenje. — M. S.

Ladje in slikarstvo

P red kratkim je iz splitske ladjedelnice izplula ladja, ki jo je naročila neka pomorska družba iz Buenos Airesa. Ladja je težka 10.500 ton. To je druga ladja od treh, ki so jo naročili argentinski pomorsčaki v splitski ladjedelnici. Pomorsčaki in vodilni ljudje argentinskega trgovskega pomorstva so pohvalili delo naših graditeljev. Stari pomorsčak Oscar Russo je za ladjo dejal, da je najlepša plovna ladja argentinske trgovske mornarice.

Tej pohvalni izjavi so se pridružila tudi druga priznanja: ladjo so uvrstili med najvišji razred pri ameriški družbi »Amerikan Biro of Shipping« in v najvišji razred pri Lloydovem zavarovalnem zavodu.

Naši časopisi so pisali, da je ta ladja zgrajena na najmodernejši način. Ladja »Lago Trafulla« razvije hitrost 17 milij na uro. Na ladji so spalnice za 12 potnikov, številni prostori za potnike in bazen za kopanje. Ladja, ki je zapuščila splitsko pristanišče, bo kmalu plula na redni pragi Argentina – Severna Evropa.

Pri gradnji ladje pa niso sodelovali samo graditelji. Prtegnili so tudi splitske slikarje, ki so opremili notranjost že nekaj naših ladij. Naše potniške ladje »Jugoslavija«, »Jadran« in »Enostavni« so prave mojstrovine na morju. Splitski mornarji so okrasili stene v prostorih, kjer se zadržujejo potniki in pomorsčaki.

ZANIMIVOSTI

OTROŠKA KLINIKA V MOSKVI

V Moskvi so pred nedeljskimi volitvami odprli novo otroško kliniko. Klinika je opremljena z najmodernejšimi napravami za fizioterapijo, za rentgenske preglede in za zdravljenje otroških obolenj. Razen tega ima nova klinika športne naprave.

RAZSVETLJAVA NA AVTOCESTI

V Zahodni Nemčiji so na avtocesti med Frankfurtom in Mannheimom, ki je značilen kot cesta smrtilna, postavili cestno razsvetljavo ob cestnišču. Podatki o pravilnih nesrečah so pokazali, da so veliko nesreč zakrivili

avtomobilski žaremeti, ki so potnike ovirali pri vožnji. Običastno razsvetljavo sta napravili dve veliki nemški podjetji Siemens in AEG. Luči in stebri za razsvetljivo so stali dva milijona nemških mark.

RAZSTAVA AVTOBILOV V ŽENEVI

Prvi letnji avtomobilski salon, ki so ga odprli pred dnevi v Ženevi, je pokazal nekatere nove dosegke evropske in ameriške avtomobilске industrije. V Ženevi razstavlja 18 različnih vozil. Največ zanimanja zbujojo novi avtomobili znamke Fiat in Mercedes.

Poezija tega stoletja . . .

(Nadaljevanje s 1. strani) steni. Flamec je nosil zelene hlače in imel je nenavadne črne lase. Bil je nekoliko sključen, pa čeprav jih ni mogel imeti čez trideset. V tej sliki, ki jo je prodajal

za smejno veoto denarja, je bilo nekaj težkega. Bilo je veliko uboge in zakotne mladosti, tiste čisto ob steni. Kako javov posel! Za nekaj večerij ali za pijano popoldne prodati del tistega, kar je

samo tvoje in kar je bilo, ko si to doživljal, tako strahotno težko, da si zdaj lahko samo ponosen na tisto, kar si preživel.

Tudi Italijan Mario Belli doslej ni prodal niti enega platna. Pač – oandan portret pegastega mačka lastnice mesarice lastnici mesarice. Bilo je majčeno naročilo. Zdaj je slikal cerkev Srca Jezusovega v rdeči larvi. Doslej je to cerkev naslikal že v vseh modnih barvah – v zeleni in modri, končno je poskusil še v rdeči. Slika pa ni bila preveč upadljiva in upanja, da bi jo prodal, ni bilo.

Italijanka v ozkih kavbojskih hlačah in pisanim športnem puloverju je prodajala najnovejše posebnosti svojega moža, »Abstraktno«, je priponjinala.

»Ljubite abstraktne umetnike ogledoval. Misil sem ji reči, da ljubim ženske in kvečemu Še francoski bur-

gundec. Ker je v tistem trenutku nekdo prišel in ji povedal, da je njen mož pijan v krčmi Au Cadet de Gascogne, sem rajši molčal.

EMU SE PRAVI

NAVDIH...

To je del Montmartra. Ljudje, ki živijo tam, iščejo svoj navdih za rdečimi mizami v krčmeh pri Au Cadet de Gascogne in Au berge de la Boheme. Tam potem popivajo ter razmišljajo, kaj je pravzaprav življenje in kakšen smisel ima. Včasih so tam posedali tudi drugi, včasih celo Modigliani.

Therese je opravila svoje delo.

Vrnila se je in povprašala:

»Od kod pa si?«

»Jugoslaven.«

»Jugoslavija, rada bi jo videla. Toda to je tako prekleto daleč.«

Nasmehnil sem se ji in ji dejal, da je tisto, cesar si želim, vedno tako prekleto dvajsetega stoletja. J. Kebal

Mračilo se je. Spodaj pod stopnicami je stara prodaja »Francois soir«. Na ulici za ogrom pa je dobrodošli in debeli Pierre prodaja pečene kostanje. Z barekoi in širokim brki ter bleščeče belim nasmehom je delil tople konstance v ta mrzli večer. To je bila najtoplejša slika Pariza.

Zabrezel sem v reko ljudi na ulici. Imela je neonsko bleščeče bregove. Cloveku je kar nekako tesno pri srcu. Morda tudi zaradi tistega dečka z zelenimi hlačami na Montmartru. Morda?

Veliko osvetljeno platno z naslikanimi zeleno oblečenimi vojaki, ki drže »smajserje« v rokah, je vabilo k ogledu filma »Le canon de Navara«. Smajserji in tisti deček ob steni (vse je zelo ob steni) je ob neonskih reklamah pravzaprav »poesija«.

Veter se obrne ob devetih

Prebivalci (zlasti kmetje) posameznih krajev Gorenjske presenetljivo dobro poznajo posamezne vetrove, ki so – ali skupni širšemu področju ali pa specifični za njihovo vas ali nekaj sosednjih vasi; poznajo smer in kdaj pihajo, ime vetrov, čas (z ozirom na leto ali dan), vremenske posledice, ki jih prinašajo in s tem zvezane pregovore itd. To morajo poznati zaradi dela na polju; predvsem pride tu v poštev sušenje poljskih lidelkov, zlasti sušenje v kozolcih. Samo bežen sprehod po Gorenjski zadošča za zanimivo ugotovitev, da je orientacija našega kozolca razen od nekaterih drugih elementov (sonce, oblike in razporeditev parcel zemljišča) močno odvisna tudi od vetra; zdi se, da v nekaterih krajinah bolj kot v drugih. Brez podrobnejših raziskav je težko reči, kateri od omenjenih treh elementov je za orientacijo kozolcev v posameznem predelu Gorenjske najvažnejši.

V Zgornjesavski dolini, od Hrušice pa tja do Podkorenja, že na prvi pogled malce preseneča stroga pravilnost v orientaciji kozolcev: z redkimi izjemi so postavljeni poprek čez dolino, približno v smeri sever – jug. Zakaj?

Kaže, da je eden bistvenih razlogov prav smer glavnih vetrov v tem področju. Tu poznajo dva glavna vetrova, ki oba pihata po dolini proti Jelenicam, »Severna« (severni) pa v nasprotni smeri – od Jelenic navzgor po dolini Save Dolinke. Ponoči in do približno 9. ure dopoldne pihata »Gorenca«. Okrog 9. ure dopoldne pa se smer vetra obrne in do večera pihata »Severna« – v nasprotni smeri.

istega dne popoldne pričakujemo dež ali sneg.

Prečno na ti dve glavnih potem bo gotovo lepo vreme. v Zgornjesavski dolini so osmer veta ne spremeni, je potreben znak, da se bo vreme poslabšalo: prebivalci tega področja z veliko gotovostjo še vlogo pri sušenju. – A. Triler



Tapeinška delavnica v Radovljici. Je podobna reklamni filmski hiši. Na stenah so nalepijene filmske igralke z različnih zornih kotov. Kam bodo začeli lepiti igralke, ko bodo stene polne? Morda pod blazine?

Mišelovka z »dobro voljo«

(Nadaljevanje s 1. strani) ni položaj. Trije vodilni ljudje naj bi se dan pred 29. novembrom dogovorili, da bodo poslali na izredno vožnjo Kranj–Jezersko šoferja Ivana Krmelja, ki je v časopisu grajal postopke vodilnih uslužbencev tega podjetja. Šoferja so želeli oprijeti in ga pisanega med vožnjo prijaviti, kar je povzročilo, da je prišlo do upravno kazenskega postopka. Avtobusni nadzornik Bertoncelj je še istega dne nagovoril znanko iz hotela na Jezerskem: »Ce boš imela kaj časa, bodi v družbi s Krmeljem in ga spravi v dobro voljo. Šofer je v tisti noči res popil nekaj alkoholne piščice, ki jo je na pobudo natakarice sam naročil ali pa mu jo je naročila natakarica. Zgodaj zjutraj je na ukaz avtobusnega nadzornika Bertoncelja vinjeni šofer odpeljal avtobus s potniksi proti Kranju. Po odhodu avtobusa je avtobusni nadzornik po telefonu poklical direktorja Zupančiča in mu z besedami »Odhod – 400, 500« sporočil, da je šofer odpeljal v vinjenem stanju. Direktor je kmalu za tem poklical prometno milico, ki je šoferja zatolila na cesti. Pri pregledu krvi so ugotovili, da je imel šofer Krmelj 2,1 promila alkohola v krvi.«

ZAGOVOV S PROTISLOVJI

rije vodilni uslužbenci zavračajo krivdo, da so »upornemu šoferju«

nastavili past. Njihovi zagovori se ne ujemajo z izjavami prič. Direktor Zupančič trdi, da ni določil šoferja za posebno vožnjo na Jezersko. Telčonski razgovor, ki ga je na Dan republike imel z avtobusnim nadzornikom z Jezerskega, je bil po njegovih besedah daljši. Bertoncelj ga je po telefonu obvestil, da je šofer Krmelj odpeljal avtobus v vinjenem stanju. Vprašal ga je še, če je zelo pijan. Naročil mu je, da šofer v takšnem stanju ne sme voziti. Bertoncelj pa mu je odgovoril, da je Krmelj že odpeljal. Prometno milico je poklical po uradni dolžnosti, ker to mora storiti za varnost potnikov. Naročil je še, naj vstoji avtobus tam, kjer je. Se isti dan ga je po telefonu poklical šofer »nej in pa ozmerjal z besedami, da bodo prišli vse v zapor. Povejal mu je, da mu je bilo odvzetoto voznisko dovoljenje, nate pa ga je direktor vprašal, če je bil pijan.« – Z. T.

Sekretar podjetja zanika, da bi se maščeval za članek, ki ga je šofer Krmelj napisal in ga je objavil »Delo«. Zagovarjal se je, da je bil to noč na Jezerskem, kjer ima družino. Po kratkem zadrževanju v hotelu je šel mimo Krmelja, ki ga je prikel za hlače in mu dejal, da »bodo čez štirinajst dni že vse v zaporu«. Bil je v družbi z Bertonceljem.

Avtobusni nadzornik Bertoncelj je na dan posebne vožnje streljal na avtobusni postaji natakarico z Jezerskega in ji naročil, naj pazi, kaj bo šofer popil, ker ima zjutraj vožnjo nazaj. Sred noči, ko so sedeli v hotelu, je prišla natakarica mimo in mu dejala, da je popil en konjak. Zjutraj, ko bi moral posebni avtobus odpeljati, ga je zadrževal, vihjeni šofer pa je odpeljal kar na svojo roko. Direktorju je sporočil, da je šofer odpeljal pijan in naj pripazi, da čez dan ne bo več vozil.

PRICANJE PO VESTI IN PRICA Z DVOJNIM OBRAZOM

Šofer Krmelj, ki je »padel v postavljeni past«, je pred sodiščem povedal, da ga je avtobusni nadzornik že popoldne v Skofji Loki sili, da bi pil. Po prihodu na Jezersko s posebnim avtobusom ga je natakarica Anžičeva ves večer sili, da je pil. Ponoči je tudi sama dala za piščico.

Proti jutru je prišel k njemu avtobusni nadzornik in mu povedal, da mora odpeljati potnike nazaj v Kranj. Bertoncelj je vztrajal, da mora odpeljati, čeprav je bilo v avtobusu zelo malo potnikov in so nekateri želeli še ostati na Jezerskem. Natakarica Anžičeva je pred sodiščem ovrgla svojo prejšnjo izpoved, ki jo je podpisala v preiskavi. Povedala je, da je bila zmudena in da so jo med zasljevanjem sili, da je izpovedala stvari, ki ne ustrezajo resničnosti.

Za točno ugotovitev dejanskega stanja je zelo važna izpoved direktorja hotela na Jezerskem. Ko ga je avtobusni nadzornik Bertoncelj prosil, če lahko telefonira, je z njim odšel v pisarno. Najprej je Bertoncelj poklical vratarja in ga vprašal za direktorjevo telefonsko številko. Ko je zavrtel drugo številko, je povedal po telefonu samo tri besede: »Odhod–400, 500.« – Z. T.

RADIO LJUBLJANA
Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. ure ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. ure ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 24. marca
8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Češka zabavna glasba
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Pevec Ivo Robič
9.40 Koncertne drobtine
10.15 Od tod in ondod
11.00 Operetne melodije
11.15 Angleščina za mladino
11.30 Drugo dejanje Gorenjskega slavčka
12.05 Tri ameriške pesmi zapeče Komorni zbor RTV Ljubljana
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Instrument in glas
14.00 Osmena simfonija
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Napotki za turiste
15.25 Scene iz Mašenetovega Wertherja
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Gremo v kino...
17.50 Orkester Martin Gold
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Peska Gabi Novak
18.25 12. veselje v in
18.45 na tujem
19.05 Naši poslušalci v zvezbi Yehudiya Manchina
20.00 Polke in valčki z velikimi zabavnimi orkestri
21.00 Za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Do polnoči v plesnem ritmu

NEDELJA - 25. marca
6.00 Vede: jutranji zvoki
6.30 Napotki za turiste
7.30 Radijski koledar in predilektive dneva
8.00 Mladinska radijska igra
8.47 Iz albuma skladb za otroke
9.05 Z zabavno glasbo v novi tečen
9.45 Koncert za flauto, godala, harfo in blesto
10.00 Se pomnite tovarši...
10.30 Veliki David Ojstrah
11.30 Nodeljska reportaža
11.51 Orkester Roberto Rossi
12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.
14.15 Zabavali vas bodo Zadovoljni Kranjci
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II.
15.15 Trio Horwendl in Ansambel Willy Fantiel
15.30 Arthur Rubinstein igra Chopina
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Za nedeljsko popoldne
17.05 Vesela godala
17.15 Radijska igra
18.15 Dumka in Furlant iz Dvorakovega klavirskega kvinteta v A-duru
18.30 Sportna nedelja

19.05 Panorama zabavnih zvokov
20.00 Izberite melodijo tedna
20.45 Cetrt ure z zabavnim orkestrom Mantovani
21.00 Glasovi od včeraj in danes
22.15 Orkesteri in solisti RTV Beograd
23.05 Plesna glasba
PONEDELJEK -
26. marca
8.05 Orkestralna matinija
8.55 Za mlade radovedne
9.25 Instrumentalne skladbe iz filmov in glasbenih revij
9.45 Iz skladb Rista Savina
10.15 Od tod in ondod
11.00 Dunajski valčki
11.15 Naš podlistek
11.35 Ansambl iz Mozartovih oper
12.05 Deset minut s triom Avgusta Stanka
12.15 Radijska kmečka univerza
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Simfonietta
13.55 Zvočni kaleidoskop
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Sonata in D-duru
15.40 Literarni sprehod
16.00 Vsak dan za vas
17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Rendez-vous z glasbo
18.45 Radijska univerza
19.05 Naš podlistek
19.15 Radijska šola za srednjo stopnjo
19.25 Sveti paviljon
19.30 Majhen koncert klarinetista Giorgia Br: igarja
19.45 Scena za štiri glavte kvintet Jožeta Kampiča
21.20 Simfonični koncert orkestra Slovenske filharmonije
21.00 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe in kvintet Jožeta Kampiča
21.20 Majhen koncert orkestra Slovenske filharmonije
22.50 Literarni nočturno
23.05 Plesni orkester RTV Ljubljana
23.20 Za ljubitelje popevk
TOREK - 27. marca
8.05 Zeneki zbor - France Prešeren iz Kranja
8.25 Glasba ob delu
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Simfonični diptih Blagoje Berse
10.15 Izberite melodijo tedna
11.00 Narodne pesmi jugoslovenskih narodov
11.15 Sprednjute v angleščini
11.30 Claude Debussy - skladbe za klavir, violino in violinčelo
12.05 Zabaval vas bo Borut Lesjak s svojim ansamblom
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Skladbe slovenskih avtorjev po Mariborski komorni zbor
13.50 Zabavni orkester Raphael
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
14.35 Arije iz oper Giacoma Puccinija
15.20 Orgle in orglice
15.30 V torček nasvidenje
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Izbor iz Čajkovskega Piesnika
17.55 Bojan Adamčić
CETRTEK - 29. marca
8.05 Uvertura in solo
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Klavir v duetu
9.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
10.15 Od tod in ondod
11.00 Prizor iz opere Iris
11.15 Ruski tečaj za začetnike
12.05 Prisluhnite kvintetu bratov Avenšnik
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Italijanske, franske in španske melodije
13.50 Orgle in orglice
13.50 V torček nasvidenje
14.00 Vsak dan za vas
14.15 Stari napovi in plesi za lutnjo
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
Drugi program
SOBOTA - 24. marca
19.00 Italijanske, franske in španske melodije
19.15 Arje iz francoških oper
19.30 Izvor o za vas
14.15 Stari napovi in plesi za lutnjo
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
22.15 Plesna glasba

NEDELJA - 25. marca
12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
17.05 Koncert po željah poslušalcev
18.45 S knjižnega trga
19.05 Od dunajskega valčka do sodobnih plesnih ritmov
20.00 Pred mikrofonom je Slovenski oktet
20.30 Radijska igra
21.15 Pomladna sonata za violo in klavir
21.45 Zabavni orkester RTV Ljubljana
22.15 Uvod v glasbo 20. stoletja
23.05 Zaplešite z nami
SREDA - 28. marca
8.05 Owen Brannigan poje arje iz Haendlovih oper
8.30 Sovjetska, češka, poljska zabavna glasba
9.25 Naš podlistek
10.15 Od tod in ondod
11.00 Dunajski valčki
11.15 Naši koncert z deli sodobnih avtorjev
8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
9.25 Sonata za trobento in klavir
9.38 Poje baritonist Vladimir Ružičak
10.17 Od tod in ondod
11.00 Balkanske ptoreske
11.15 Clovek in zdravje
11.25 Ali vam ugaia
12.05 Vaški kvintet z Božom in Miškom
10.15 Od tod in ondod
11.00 Obraz iz stare francoske glasbe
12.15 Radijska kmečka univerza
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Italijski operni pevci pojo
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
14.33 Godala in zabavni zbori
15.20 Majhen koncert klarinetista Giorgia Br: igarja
15.46 Scena za štiri glavte kvintet Jožeta Kampiča
16.00 Vsak dan za vas
16.00 Soferjen na pot
17.50 Plesni orkester Max Greger
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 "Temni se"
18.45 Ljudski parlament
19.05 Tri popularne domače sladbe
20.00 Dva velika zabavna orkestra
20.30 Stiri sto let klavirske glasbe
21.00 Potujoči mozaik
22.15 Po svetu jazz-a
22.45 Lirični intermezzo
22.50 Literarni nočturno
23.05 Iz operne ustvarjalnosti
23.40 Plesna glasba
CETRTEK - 29. marca
8.05 Uvertura in solo
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Klavir v duetu
9.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
10.15 Od tod in ondod
11.00 Prizor iz opere Iris
11.15 Ruski tečaj za začetnike
12.05 Prisluhnite kvintetu bratov Avenšnik
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Italijanske, franske in španske melodije
13.50 Orgle in orglice
13.50 V torček nasvidenje
14.00 Vsak dan za vas
14.15 Stari napovi in plesi za lutnjo
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
22.15 Plesna glasba

Televizija

Kino

Radovaljica

"Svoboda" - sovjetski barvni film PLANETI SMRTI, ob 29. marca poljski barvni film SOFER PO SILI, ob 29. marca poljski barvni film PLANETI SMRTI, ob 16. in 19.30 uri

SREDA - 28. marca

24. marca ameriški barvni film KONJENIKI ob 20. uri
24. marca nemški kriminalni film STRELEC V ZELEMEN ob 18. uri
25. marca ameriški barvni film KONJENIKI ob 16. in 20. uri

CETRTEK - 29. marca

"Center" - ameriški barvni film DVORNI NOREC ob 16., 18. in 20. uri
25. marca francoski barvni film SVET TIŠINE matinija ob 10. dopoldne
27. marca ameriški film GRAND HOTEL ob 20. uri
28. marca ameriški film GRAND HOTEL ob 18. in 20. uri

PETEK - 30. marca

"Center" - ameriški barvni film DVORNI NOREC ob 16. ur
30. marca ameriški barvni film DVORNI NOREC ob 16., 18. in 20. uri

SOBOTA - 24. marca

"Center" - slovenski film PLES V DEŽU ob 16., 18. in 20. uri
20.00 Veter - serijski film ZAKLJUČNI DETEKTIVI ob 22. uri

TOREK - 27. marca

"Center" - slovenski film PLES V DEŽU ob 16., 18. in 20. uri
20.00 Veter - serijski film ZAKLJUČNI DETEKTIVI ob 22. uri
21.20 Lesorez danes
21.50 TV dnevnik II.

SREDA - 28. marca

"Center" - nemški barvni film MOMPFI ob 19.30 ur
"Krvavec Cerkle" - italijanski barvni CS film HERKULES IN LIDIJSKA KRALJICA ob 20. ur
"Sanfur" - ameriški film HUDIČEV UCENEC ob 20. ur
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 28. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 10. in 14. ur
20.00 Sodobna kirurgija
20.30 TV obzorjan
20.40 Poje Tony Dallara
20.50 Robert Schumann - mladini

CETRTEK - 29. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 15., 17. in 19. ur
20.00 Ruski tečaj za začetnike
20.45 Igra vam Jože Privšek
21.00 2. dejanje opere Prodana nevesta

CETRTEK - 29. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 15., 17. in 19. ur
20.00 Dokadni kvartet v A-duru
20.00 Rodelinda - III. dejanje

PETEK - 30. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 21. ur
20.00 Sodobna nevesta
20.45 Kratki film CAS, ljudje in dogodki

TOREK - 27. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 18. ur
20.00 Sodobna nevesta
20.45 Sodobna nevesta

PETEK - 30. marca

"Center" - ameriški barvni film JEZDILI SO NA ZAHOD ob 19.30 ur
20.00 Dom in na tujem
20.30 Slike in skulpture

Kropa

"Center" - ameriški barvni film SOFER PO SILI, matinija ob 10. ur
20.00 Strelki - sovjetski barvni film VODJA BANDE ob 16., 18. in 20. ur

Iz Gornjesavske doline

nedelje, 25. marca, tradicionalni - Kramarjev velešlalom (zaradi pomanjkanja snega) na Kofcah in ne pod Storžicem, kot je bilo objavljeno v razpisu. Start bo ob 11. ur. Prijave bodo sprejemali do 9. ure. Hkrati vas vabijo na lepo smuko.

OSTALE PRIREDITVE

KRANJ - Lutkovna sekcijsa Delavsko-prosvetnega društva "Svobode". Primoštev uprizori jutri ob 10. uri, dopolne lutkovno igrico "Cudžno zdravilo". Predstava bo v Zadružnem domu.

BOHINJ:

Hotel "Zlatorog" - Prostih ležišč, ki jih je na razpolago 100, si lahko rezervirate na telefon 43.

Hotel "Jezero" - Prostih je 40 ležišč.

Mladinski dom - Na razpolago je 56 ležišč.

Crna prst - Prostih je 7 ležišč, v privatnih sobah pa še 3 ležišča.

Dom na Komni - Prostih je 30 ležišč.

V privatnih sobah pa je v Tržiču prostih še 12 postelj.

Pedljabelj - Pri Marti Andrejevičevi je na razpolago 10 prenočišč. Rezervirate jih lahko na telefonsko številko 386.

Planinski dom pod Storžicem - Tu je prostih še 70 ležišč.

Planinski dom na Kofcah - Turisti imajo tu na razpolago še 30 ležišč.

Ljubljanski prek - zime neprehoden, mediem ko je ljubljanska cesta do gostišč na Ljubelju (1050 m) vedno splužena. Tudi vse ostale ceste na tržiščem področju so dobro prevozne.

Iz Ljubljane vozil v Tržič in nazaj dnevno 23 avtobusov. Dovolilnice za ribolov lahko

Občinska zveza za telesno kulturo Kranj organizira v izvedbi kranjskega atletskega kluba Triglav spomladanski kros, in sicer 1. aprila pri novem stadiionu za kopališčem. Tekmovanje v krosu bo za posameznike in ekipo ter sodi v okvir PIONIRSKIH IGER Jugoslavije. Zlasti za šole (osnovne in srednje) naj bi veljalo, da se spomladanskoga krosa udeležijo kar v največjem številu. Prijave sprejema prireditelj 1. ura pred prijetkom tekmovanja pri kranjskem kopališču.

Gledališče

Turistični informator

PRESERNOVO GLEDALISCE v Kranju

TRŽIČ:

"Pri pošti" - V tem gostišču je na razpolago še 7 prenočišč. Prenosciči si lahko rezervirate na telefonico številko 329.

V privatnih sobah pa je v Tržiču prostih še 12 postelj.

Pedljabelj - Pri Marti Andrejevičevi je na razpolago 10 prenočišč. Rezervirate jih lah

Dom · družina · moda

PRIPRAVA ZA POMLAD

(vsaj koledarsko)

Znanka vam je nenačoma dejala, da se ji zdijo vaše oči nekam čudno mojne. Pa ste menili, da je to le utrujenost, No, najbrž bo držalo; samo da je to spomladanska utrujenost. Ce vas muci slaba prebava in ne jestе kaj doši sadja, se bo to najprej poznalo na koži in očeh. Poskusite se temu izogniti; za začetek izpijte na teče koza rec vode z limonovim ali pomarančnim sokom. Vendar ne pipte vedno limonade na prazen želodec, drugič poskusite z banano ali skuto ali kameličnim čajem.

Morda pa je vzrok motnim očem slabokrvnost; posvetujte se z zdravnikom. Zdravnik bo najbrž predpisal uživanje zelenjave, ki vsebuje železo (regrat, radič, špinat). Po kosilu pa je obvezen polurni počitek.

Res je, da se nam oči včasih zameglijo od ganjenosti, vendar poskusite po dolgem in napornem napenjanju oči ogrevati s kamelično kopeljo. Pazite, da oči pri tem ne prehladite. Ko si jih osušite, počivajte z zaprtimi očmi nekaj minut. Ne mislite na ničesar, da vam za vekami ne bo neprijetno migljalo.

Ce slabo vidite, ne naprijajte oči; ljudem z oslabljenim vidom se kaj hitro pojavi številne gubice okrog oči. Sicer jih z masažo in sadni sokovi – pa boste pripravljeni za pomlad (vsaj koledarsko).

gubic bodo odpravila le očala. Morda ste že pozabili, kako se je treba smejati z očmi. Poglejte se v ogledalo, če je ostalo nekaj leska v očeh. Nekaj telovadbe za oči zvečer pred spanjem, tople obloge in sadni sokovi – pa boste pripravljeni za pomlad (vsaj koledarsko).

Pomladno čiščenje

Pomladno čiščenje si zmišljamo v obliki metle in krpe. S temi stvarmi smo konec zime navadno tako zaposleni, da niti ne pomislimo nase, na stvari, ki smo jih nabrali preko dolge zime; pa naj bo to živčna utrujenost kot posledica previlejnih skrbi z ozimnicami, z bolezni otrok in podobno ali hrana, premalo gibanja, nečist zrak in podobno.

Ceprav vas nagonsko obide misel, da je stanovanje potrebno čiščenja in »generalno« pospravljanja, raje prej poskrbite zase, za svoje »očiščenje«. Verjemite, da bo za začetek kar dober celodnevni »dopust« nekje na bližnjem travniku, posebno če se bo družina potrudila, da mami

ne bo treba pripravljati hrane, ampak bodo vse pripravili sami. Odpove naj se fudi nadzorstvu nad pripravo, pa čeprav bo potem kaj presoljeno ali kaka druga podobna nesreča.

Sedaj se pač ne morete več izgovarjati, da je zunaj premrz, da se ne bi vsaj dva-krat tedensko sprehodili na svežem zraku.

V vsakdanjo prehrano še ni treba vnesti pomladne revolucije, se pravi – črtati z jedilnika močno zabeljene jedi, pač pa to delajo postopoma, ker bo najbrž še hladno in bo organizem še potreboval malo več maščobe. Potrudite se, da bo hrana kar najbolj vitaminaska, ceprav na skodo denarnice. Ko ste si tako opomogli, se lahko lotite brisanja in pospravljanja po stanovanju, toda ne sami. Bilo bi napačno, da bi vso družino poslali ven, da vam ne bi bila pri delu v napot, vi pa bi sami prestavljali omare in nosili vodo. Ze dan prej premislite, kako bi vam vsa družina lahko pomagala pri delu. Ce niso vsi ves doma, jih zaposlite, kadar imajo čas, saj bi vsi naenkrat gotovo delali preveč hrupa. Pospravljanje brez skrb za vlecite vsaj na tri dni in dejajte le po nekaj ur. Tako boste manj utrujeni, kot pa bi bili, če bi naredili vse v eni senci. Ce stanovanje redno pospravljate in čistite, to spomladansko čiščenje pravzaprav nima za vas nobenega pomena. Nevarno za dober glas pa je, če je stanovanje urejeno le na videz, omare so razmetane, pod posteljami so odeje prahu. Več časa vam bo vzel čiščenje kleti in podstrešja, če ju imate, saj se je čez zimo nabralo polno prahu, gnile ozimnice in druge rotonote.

Morda je to že ne veri katero leto, ko ste si obljudili, da boste stanovanje redno čistili in ne bo spomladni toliko dela, pa vas je vedno nekaj »zmotilo«. Pomislite, kaj je temu vzrok: morda vaša prezačelenost, če hodite v službo, ali premahtna sposobnost, da bi v domače delo pritegnili vso družino. Ce boste ugotovili pravi vzrok, kar spremenite hišni red, ki vam do sedaj ni bil naklonjen.



Modela iz nemške konfekcije, zaobljena ramena, navpični šivi, zvonasto razširjen rob, globoke gube

Ste preveč nestrnji · ali preveč mirni?

So nekateri ljudje, ki se pri najmanjšem šumu zdrnejo, drugih spet ne moti nevihta. Nekateri se v jezi nemogoče obnašajo, nekateri pa ne more nicesar vreči s tira. Pravimo, da so temu vzrok živci. Preberite test in skušajte ugotoviti, kako je z vami.

1. Ali zvišate glas, kadar se prepirate? DA ali NE
2. Ali lahko mirno prenašate, brez vldnih znakov razburjanja tuje nevzgojene otroke?
3. Ali včasih kakšno stvar razbijete?
4. Ali v jezi namerno uničite neko dragocenost?
5. Ali lahko spite kjerkoli in kakorkoli?
6. Kakšno reakcijo vzbudi v vas telegram? Ali po-kadite, zardite ali vas stres?
7. Ali imajo vremenske spremembe na vas vpliv?
8. Ostanete mirni, ko slišite, da je nekdo za vašim hrbitom izgovoril vaše ime?
9. Ali težko prenašate hrup, ki ga povzročajo drugi: n. pr. sodobni radio?
10. Ali imate mogoče kakšne čudne navade (drobiti s prstji kruh, udarjate s prsti po mizi, čečkate ali pišete med govorom na sestankih?)
11. Ali gledate vznemirjeno v svojo bodočnost?
12. Ce vas kdo urči, ali najprej razmislite ali takoj reagirate?
13. Ali lahko sedite, ne da bi karkoli delali?
14. Ali se vznemirjate za vsako malenkost?
15. Ali govorite o vas, da ste nervozni?

Pripišite si po eno točko za DA na naslednja vprašanja: 1, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 14 in 15. Prav tako pripišite eno točko, če ste odgovorili NE na vprašanja: 2, 5, 8, 12 in 13.

Ce imate več kot 10 točk – ste nervozni, toda lahko se še pozdravite. (Predvsem se izogibajte vseh zunanjih vzrokov razburjenja – dolgega sedenja v noč, hravnih prijateljev, nerdenega uživanja hrane, neurjenega življenja itd.).

Ce imate pet do deset točk – ste kar precej mirni, okretni, če je to potrebno, po drugi strani pa ste dovolj mirni, da lahko ostanete ravnušni, če je treba.

Manj od pet točk – preveč ravnušni. To bi bilo lahko nevarno, ker mora včasih človek pokazati okoliš, da živi in »občutuje«.

Pomlad v znamenju redingota

Sicer so vse modne kolekcije za pomlad natrpane s kostimi, vendar ni niti ena, ki se ne bi ponudila tudi ob lahkih plaščih – redingotih. Za novo linijo sezone je značilna že tol'kokrat izgovorjena ženskost, da se ji podrejajo tudi plašči. Seveda bomo videli na naših cestah prav

gotovo še ravne klasične ali široke brez ovratnika, kot je bilo to lansko leto. Ker pa letošnja moda zelo poudarja mladost, vltrost, ženski šarm in je »skratka« pozabilna na močnejše postavje, se je mladostna linija uveljavila tudi na redingotu. Plašč sicer prislaia skoraj vsaki, saj lepo podaljška premajhno postavo in poudari vltrost telesa. Zgornji del plašča je navadno oprijet z ozimimi reverji ali brez ovratnika oziroma enkrat zavezanim majhnim trakom. V boljih se zvončasto razširili ali pa k temu pripomorejo še skrile globoke gube. Dva navpična šiva ob straneh tečeta do ramen ali pa že po sredini rokava zavijeta ob stran. Zepi so vrezani; če so maliki, je njihovo mestu tik pod premi oziroma visoko nad njimi. Nekateri kreatrorji so se odločili za zaobljena ramena pri kimono kraju, drugi spet priboročajo rukavo podložena. Rokavi so

MALI NASVETI

Medtem ko smo lani nosile lase počesane na čelo, so se pariki frizerji odločili v skladu s svežo in mladostno modo za nov način česanja, ki najbolj pristoja mlademu obrazu. Celo je popolnoma odkrito, lasje počesani nazaj, kjer so na temenu na široko razčesani. Te frizure pogosto pridružuje trak – zavezani na vrhu glave v pentljo. Ušesa so največkrat odkrita. Frizure so namreč podobne tistim, ki smo jih nosile v otroških letih.

Ce ste zelo mladi, ne nosite hipermodernih stvari, ker vam ne pristajajo. S tem seveda še ni rečeno, da ne smete iti v korak z mode, samo brez preti-ravanj.

Naj živi risba!

Kratek pregled razvoja filmske risanke

Že dolgo risani film ni več krajih sveta. V Ameriki je trak, ki je tehnična osnova samo zabaven uvod v odkril »skrivnosti« snemanja risanega filma, neznan tehnik, filmski program, toda še posameznih slik na filmski vedno ne tako dolgo, da bi mu vsi priznavali »resnost« in možnost umetniške vrednosti. Pa vendar nam dostikrat nekaj minut dolga risanka da mnogo bogatejše umetniško doživetje in pove mnogo več, kot pa pove dnevni igralni film. Jasno, da ne govorim o kakšnem Disneyevem Plutonu, ampak o tistih modernih (v najboljšem pomenu te besede) risanih filmih, ki včasih zaidejo v naš program iz Zagreba ali pa n. pr. še iz Poljske ali Češke. Prav zaradi teh si tudi velja na hitro ogledati razvojno pot, ki jo je moral risani film prehoditi, da se je od svojega v triku spočetega rojstva povzpel preko



Film

bolj ali manj zabavnih otroških let do svoje sedanje zrele dobe.

Prazgodovina risanega filma je tako kot prazgodovina filma sploh, zato se z njo ne kaže posebej ukvarjati, razen toliko, da opozorimo, da je bila to predvsem prazgodovina risanega filma — ker je šlo v vseh primerih pač za riebo. Od predhodnikov je vsekakor treba omeniti zadnjega — Emila Reynauda in njegovega »Ubogega Pierrot-a«. Vendar pa se je filmska risanka resnično rodila šele leta 1907 — in sicer na dveh

Francoski filmski igralec Jean Claude Brialy poje ob spremljavi metli. Če zmanjka električne ali pa se vam pokvari radio, se lahko zabavate po vzoru tega igralca, ki je načel dobrì znance iz filma »Oči ljubezni«. Če pa metle ne uporabljate več, je sesalec za prah še veliko bolj primeren, ker izvablja modernejše zvoke

EVROPA

Pomembnejši je Cohl, ki tudi velja za očeta risanega filma in ki je najbolj uspel z deloma »Fantazmognorija« in »Marionete«. Ko se je pod vplivom ameriške risanke francoska šola med prvo svetovno vojno na novo razmahnila, je ustvaril Cohl še »Ponikljane noge«, pričudilo pa se mu je nekaj karikaturistov, od katerih sta Lortac in Cheval več let izdajala svojo risanko v mesečnih nadaljevanjih »Raca v kinu«. Ob koncu nemšega obdobja pa je francoska šola zamrla.

V Rusiji je bil začetnik risanega filma Vladimir Starčevič z risano grotesko »Dedek Mraz« (1912), vendar je bil Starčevič pomembnejši kot ustvarjalec ljuškovih filmov. Sledil mu je Jurij Merkulov z »Medplanetarnim potovanjem« (1924). V tridesetih letih pa je Sergej Aleksejev napravil oddišno risanko na temo »Noč na Golem brdu« Modesta Musorgskega; Jevgenij Solpo je z direktnim risanjem zvadne proge dobil neslutene zvadne učinke v »Simfoniji sveta«; skupina Ivostoni se je prav tak oukvarja z »risano glasbo«; razen tega pa so v SZ nastajali in so še zdaj značilni otroški risani filmi v narodnem slogu.



Sovjetska filmska igralka Eva Kivi, ki je postala priljubljena in oboževana na sovjetskih filmskih platnih

Za Nemčijo je bila po-in celovečerni risani filmi so membra Lotte Reiniger z tako popolnoma izčrpali podvrsto »senčnih filmov« po ročje dogodivščin po celovečernemu kitajskega senčnega gledališča, od katerih so najpomembnejše »Dogodivščine princa Ahmeda«.

AMERIKA

Vendar je risani film resnično in najbolj uspeval in se uspeva v Ameriki. K temu so v veliki meri prišli pomogni popularni, a zato nič manj bedasti stripi. Od njih so si filmske risanke izposodile nekaj likov, n. pr. »Mutt in Jeff« Hama Fisherja. Se več likov za serije risank (po zgledu stripov) pa je dala risanca sama, Brata Fleischer, dolgo med najpomembnejšimi ustvarjalci na tem področju, sta ustvarila štiri take serije: Tintni možic, Klovni Coco, Betty Boop, in Mornar Popaj.

Vendar pa je za ameriško risanko še značilnejša druga smer: risanke z živalskimi junaki, pri čemer imajo živali skoro čisto človeške lastnosti. Prvi je krenil na pot Pat Sullivan z Mačkom Feliksom, ki so se mu pridružile kot tekmeči mnoge živali drugih avtorjev, od katere so najbolj uspeli Mickey Miška, Racman Jaka, Pluto in Silja — junaki Walta Disneyja.

Walt Disney, čigar pot lahko z nekaj besedami oznamo kot pot človeka, ki je začel z 200 dolarji in končal s pravcatim velepodjetjem, ki zaposluje 2000 ljudi, je klasično ameriško risanko pripeljal do vrha in obenem v slepo ulico. Komercialno zaradi močne reklame njegovih proizvodov še danes uspeva. Toda njegovi serijski kratki

NOVE POTI

Nova iskanja preko in mimo Disneyevih obrazcev so se začela nekako po koncu vojne, ko je odpadel Disneyev sodelavec Bosustov in z nekaterimi uglednimi karikaturisti začel uvajati moderen stil karikature v risani film. Razen te skupine pa je nastopila še vrsta posameznih ustvarjalcev in nacionalnih šol: Kanadčan MacLaren, ki riše neposredno na filmski trak, Poljak Jan Lenica in naš Vatroslav Mimica, ki uvajata moderno grafiko in umetniški plakat v risani film; Američan John Hubley, ki uvaja moderno slikarstvo, češka šola z Jiřjem Trnko in pa naš Dušan Vukotić, ki je začel po Disneyevih tradicijah in jih prerasel ter razvil samevjo stil. (Z »zagrebško šolo« se tu žal ne moremo podrobneje ukvarjati.)

Razen teh oblikovnih značilnosti pa je pomembno in morda najpomembnejše, da se ti novi ustvarjaleci na področju risanega filma ne zadovoljujejo z zabavnostjo, ampak često spregovorijo posamezniku in družbi tehtno besedo kot svarilo.

Dušan Ogrizek



Gina Lolobrigida, lepa Rimljanka v Hollywoodu, je zaigrala najdražjo prostitutko vsega mesta v filmu »Pojdi gol v svet« ali, kakor so ga krstili Francosi, »Naslada«. Ob njej sta zaigrala Anthony Franciosa načavnega fanta in Ernest Borgnine njegovega očeta. Pravijo, da komedija ni tako slaba.

Jack
Finney:

Pectorica proti igralnici

Povedal sem ji, kaj smo se dogovorili. Poslušala je in tu in tam zastavila kakšno vprašanje. Ko sem kontal, si je spet pričela čistiti nohte. Cakala je, zakaj vedela je, da imam še nekaj za bregom. Opazil sem, kako skrbno ravna s svojo haljo. Nenihno jo je popravljala, tako da ji še členkov nisem videl. Nasmehnili sem se in segel v hlačni žep po cigaretu. Tina je dvignila pogled, opazila moj nasmešek in se še sama zasmajala ter skromnigli z rameni.

Nato sem vdahnil in dejal: »Prav, poglej! Morda bom čez nekaj tednov že mrtev. Oni drugi se gotovo ne bodo šali, Tina. Spodrežali me bodo, če bodo le mogli; pognali mi bodo kroglo v glavo. Tina, morda bom živel le še nekaj tednov.« Nepremično je držala pilico za nohte in gledala vame. »Ali pa me bodo vrgli v zapor za divačet let. Tina, to je resnica. Lahko se pripeti. Morda se bo zgodi.«

Počasi je prikimala in v očeh ji je bilo opaziti strah. »Lahko se zgodi, da te po vstopu v Haroldov klub ne bom nikoli več videl. In če bi bilo tako, potem gotovo ni bilo dovolj, Tina.«

Nisem mogel več sedeti. Nenadoma sem vstal, stopil k njenemu stolu, počenil poleg nje, jo prijet za roko in se zazrl v njen obraz. »Veš, kaj mislim?« sem nežno dejal. Prikimala je in dejal sem: »Zelim, da bi živila z menoj, Tina. Svojega stanovanja nimam, da bi prisla k meni, zato se hočem preseliti semkaj. Dokler se ne bova razšla.« Gledal sem jo in iskal prave besede. »Mislim, da je tako prav,« sem pričel, vendar sem čutil, da ni prav, pa sem znova začel. »Prepričan sem, da je tako najbolje za naju. Oh, ljubi bog, Tina!« — Vstal sem, pripravljen, da se razburim, če bi me zavrnila.

Tina je prav tako vstala, vendar ni več pazila na svojo haljo. Strmela je vame in preračunano naslonila težo na eno nogo, tako da sem videl lepo obilino njenega boka. Potem se je z rokama pogladila po halji, tako da se je oblike oprijela telesa. Roki sta se ustavili in legli na boke. Stala je izzivajoče, kar je vedno znala, in se nasobila. Potem se je zasmajala z otroško veselimi očmi, me nenadoma zgrabila za brado in jo stresla. Majala mi je glavo sem ter tja, dokler nisem omahnil nazaj. Verjeno sem bil kakor dveleten, šibak otročiček. Z glavo je pokazala k postelji na drugem koncu sobe. »Tole je ozko. Mislim, da ni dovolj udobno za dva.« spet se je zasmajala. »Morda ne verjamec.«

Zgrabil sem jo in pritegnil k sebi, tako nenadno in trdno, da je omahnila. Moral sem jo držati, dokler se spet ni ujela na noge. Ni se branila ali poskušala ubežati, le dejala je: »Ne sedaj, Al. Ne bi rada, da bi te morala potem zapustiti in oditi v službo. Nocoj...«

»Vrag naj vzame službo!«

Odšimala je. »Nimava denarja, da bi pričela, Al. Zdaj še ne. Delati bom morala. Nocoj, Al,« je nežno vztrajala. »Ko mi ne bo treba oditi in te zapustiti. Pojd po svoje stvari in jih prinesi semkaj, da ti bom svoj ključ. Le zdaj ne, saj bi te morala zapustiti čez pol ure.« Vstala je in sia s konicami prstov preko mojih líc, tako da sem čutil vsak prst posebej. »Skupaj bova do konca življenja in hočem, da bi bil začetek lep. Vrmila se bom nocoj ob enajstih. Cakaj me tukaj!«

Povelico popoldneva sem presezel v dnevni sobi internata in čakal na Ducka Pulverja, predsednika študentovskega druženja, da se bo vrnil s predavanja ali z koderkoli. Ko je končno prišel po stopnicah — svetlobes, zdrav, polnoličen dečko — sem se zleknil v stolu in izzivalno položil noge na mizo, ki je stala nekje v sredini sobe. Pulver je odšel v nasprotno sobo in slišal sem, kako je obesil klobuk na kljuko v oblačilnici, namesto da bi ga položil na stol ali centralno peč. Potem je prišel v dnevno sobo, me pogledal in utrujeno vzduhlil. Ena njegovih največnejših navad je doigrašil odrasle s tem, da ravna z njimi kakor s porednimi otroci.

»Pogej, Al,« je dejal z utrujenim, nemarnim glasom, kakršnega je imel ob takšnih priložnostih, »kolikokrat sem ti že dejal, da snemi noge z...«

»Vrag vzemi tvoj kolikokrat,« sem rekel, »sit sem ga že, utruja me. Tale propadla skupna lastnina ni noben muzej, bila bi naj prostor, kjer naj bi živel.« Prekrizjal sem noge in se naslonil nazaj na stol.

»Poslušaj,« je počasi dejal. »Če te bom na prihodnjem javnem zborovanju moral prijaviti...«

Podrobnosti — kaj je dejal on in sem povedal jaz — niso bietvene. Nameraval sem se izseliti, se preden sva se začela prepričati. V sobo je prišlo pet ali šest dečkov, ki so naju slišali. Zavil sem: »Vrag naj te vzame, Pulver, odšel si bom!« in odšel po stopnicah, da bi se pripravil za selitev.

Tega nisem storil rade volje. Pulver mi ni bil posebno pri srcu, vendar ga nsem povražil. Vedel sem, da ga bom užalil in rezrdil, vendar ni šlo drugače. Večkrat sem se že sporekel tudi z drugimi fanti in tako se nisem podutil nič kaj prijetno, ko sem stopal po stopnicah proti svoji sobi. Toda zdaj sem imel razlog, da sem zapustil internat. Vedel sem, da bo kmalu vsa šola vedela, čemu sem odšel, ne da bi bilo treba še posebnega pojasnila. Odšel bom iz internata, se preden se bodo Brick, Guy in Jerry prikazali pri kosi. Jedel sem v javni restavraciji, kamor študentje nikoli niso zahajali. Potem sem s svojo torbo za perilo in optran z drugimi stvarmi po stranskih ulicah odromal proti Tininemu stanovanju.

Nad štiri ure sem sedel v njenem stanovanju in jo čakal. Poskušal sem brati, vendar nič tiskanega ni moglo pritegniti moje pozornosti. Ves čas sem kadil. In ko sem si takole prizigal cigareto ob drugi, ki je dogorevala v pocrniku poleg mene, sem si dešl, da ne bom kadil, dokler se Tina ne vrne. Cež pet minut sem se spet zalotil s cigareto v roki. Nekaj časa sem sedel z roko pred očmi, da bi jih umiril, trebašči načice pa so mi

drgetale od napetosti. Končno sem sedel na stol in tisto navil radio, čakal in premišljeval, kje pravzaprav sem in čemu sem tukaj. Cež nekaj trenutkov sem spet premišljeval, čemu pravzaprav nameravam v Reno, zakaj zdele se mi je nemogoče in cudit sem se, v kakšne nemogoče situacije se spuščajo ljudje.

Dolgo sem čakal, potem pa so se odprla vrata in vstopila je Tina. Prišla je po stopnicah po prstih, da bi me presenetila. Za seboj je zaklinala vrata in ko je to storila, mi je srce pričelo divje biti in nisem mogel spregovoriti.

Bila je prekrasna. Oblečena je bila v svoj boljši plašč, nosila je klobuček in sive nogavice. Videl sem ovratnik njene nove silovijoljaste pletene oblike. To je bilo najlepše, kar je imela, in do nog me je spreklo, ko sem ugotovil, da se je tako oblikovala prav za ta trenutek. Potem sem ji pomagal sledi plašč in se pri tem zmedeno smehljal. Nitij bebeda mi ni prišla na misel in želel sem, da bi lahko povedal kaj prelepega, kar sem poprej pripravljal. Potem je Tina obstala, tako da sem jo lahko gledal. Bil sem resnično zmeden.

Obleka, ki jo je nosila, je poudarjala vsak obris in obline njenega telesa. Imela je postavo, ki je navduševala in prosenečala. Imela je brezhibne in očarljive noge in členke. Tina Greyleg je bila najčudovitejša stvar, kar sem jih kdaj videl. Stal sem in jo občudoval, potem pa vzdihnil in dejal: »Torej.«

»Da,« je prikimala. »Tako.«

Kri mi je privrela v glavo in zazrla v oči. Stopil sem proti njej — in Tina je izgubila živce. Se preden sem jo dosegel, se je naglo obrnila k moji torbi za perilo, ki je stala ob steni. Vedel sem, da je nervozna kakor jaz in se je zato nisem skušal pritakniti.

Nekaj časa sva zlagala moje stvari iz torbe. Tina je poklesnila pred mojo omaro in spraznila zame polico. Iz nje je pobrala svoje hlačke, modrčke, nogavice in podobno — in ko sem te stvari videl v njeni hrokah — se mi je vse skupaj zdele neverjetno. Potem je na polico pazljivo zložila moje tri boljše srajce, za njimi nogavice, zvitje v majhne kroglice, robce in ostalo, tudi pižame. Stal sem, čakal in komaj dihal.

Na drugi torbe je našla mojo briesko. In ko jo je odnesla v kopalinico in obesila k njenim stvarem, se mi je zdele, da sem doživel nekaj domačega, več kot sem lahko pričakoval. Komaj da sva spregovorila kakšno besedo — bila sva strahotno vznemirjena. Tina je odnesla moje boljše čevlje na stranišče in jih položila na pod med dva para svojih. Svoje čevlje je položila skupaj in postavila moje vsakega na eno stran njenih, me pogledala in se nasmehnila. Tudi jaz sem se nasmehnil, toda oči so se mi zrenile, naglo sem stopil naprej, jo prijet nežno z rokami in tako sva stala, držeč drug drugega v objemu. V resnici sva visela drug na drugem.

Sirota sem, moji starši so izgubili življenje v cestni nesreči, ko sem imel osem let. Odrasel sem pri materini sestri, vdomi. Bila je in je še dobra ženska, vendar je bila osemnajst let starejša od moje matere, nikoli ni prevedela in vlogo otroka je bila zarjo res prezahetna stvar.

In ko je bila vrogoja pri koncu — ko je sedela v dvorani gimnazije in prisostvovala moji maturi — je bila vesela in zadovoljna, jaz pa tudi. Brez zlobe ali nevhvalnosti: nikoli me nji ljubila, ne jaz nje — in tako je bio med nama le malo tesnejših odnosov. Zdaj je bila stara in je živila sama s svojo mačko in radiom. Nekajkrat na leto sem ji pisal, ona pa mi je odgovarjala in to je bilo vse. Imela je svojo hišo in pokojnilno in ničesar ni potrebovala. Vedel sem, da moji obiski porušijo ustaljeni dnevni red stare dame in tako sem jo le redkokdaj obiskal. Steer pa mi zaradi tega ni bilo prav nič žal, zakaj vse življenje nisem bil na nikogar navezan in nisem imel nobenega, ki bi ga ljubil ali ki bi me ljubil.

Tinini starši so bili živi. Bili so kmetje nekje v Illinoisu, vendar je niso videli že skoraj tri leta. Nisem vedel mnogo o njih, samo to, da jih nisem moglo do njih. Bistveno je, da sva imela oba enake občutke in tako sva stala objeta in strmeja v najine čevlje na straniščem podu. To naju je navdajalo z nenavadno močjo. Vedela sva, da pripadava drug drugemu, da sva skupaj in sreča.

Nekaj sekund je moja budilka tiko tikala na Tinini mizi, midva p sva stala in uživala. Bilo je lepo, potem pa sem nadomema občutil Tina, ki se je stiskala k meni. Tedaj se je obrnila in, kakor da ni bilo nič, povsem mirno prijela za vogal svojega tankega posteljnega pregrinjalja, jaz pa za drugega in tako sva ga zložila.

Postelja je bila prekrta s svežim, belim perilom. Gornja rjuha je bila zvita pod odejo. Na postelji sta bili dve blazini. Vzel sem eno in jo z nasmem položil na stol. Tina mi je vrnila nasmej — na drugi strani postelje je bila na varnem — in mi rahlo pomahala. Zgrabil sem jo prek postelje, jo potegnil nanjo in jo pričel poljubovati. Tedaj se je izmotala in vstala z razmršanimi lasmi in zaredimi lici. Zasmajala se mi je. Kdo se ji je malce zmečkal in podvihalo in zapazil sem njene sive nogavice v vsej dolžini. Ničesar pod milim nebom ni bilo tako presenetljivo lepega.

Stegnila je roke in me pogledala po čelu. »Srečna sem, da si tukaj, Al,« je tako dejala in objel sem jo, spet poljubil — bilo je spet prelep, dobro, da še nekaj več kot samo to. Tedaj sem vedel, zarces vedel, ovrič v svojem življenju, da sem vanjo zaljubljen. Vem, da je človek, ki ni nikdar občutil tega, kar sem tedaj jaz, zamudil najlepše in največje v svojem življenju. Dekle, ki je sedel z meno na postelji, je bilo neverjetnejša stvar, kar sem jih imel kdaj v mihih. Zdaj pa sem tutil še nekaj drugega, molnejšega — prevzelo me je njen telo. Pridelo se je prav v tistem trenutku. Vsekakor in predvsem pa je bila to ženska močga življenja in za poroko z njo sem bil pripravljen storiti vse; tudi to, kar smo nameravali v Renoju, ali pa celo žrtvovati življenje. Potem sva legla.

Divji mož in drvar

V gozdrovih Ratitovca je nekoč živel divji mož, kosmat kot medved in močan ko sedem medvedov. Vsa njegova moč pa mu ni bila v prid, ker je bil slabe pa-

»Že vidim, da za pastirja nisi. Boš pa jutri ječmen mlatil.«

In ga je naslednji dan zares poselal na gumno ječmen mlatil.

Divji mož je pegrabil cępec ter mlatil in mlatil po snopih, dokler ni vse slame in vsega zrnja zmlatil v plevje. Nazadnje pa je še odpril dveri gumna na stežaj, da je veter razpahal vse drobiž.

»Ti si pa hudi!« se je pod večer razjezik gospodar, ki je prišel k nenavadenemu mlatiču in videl, da od mlatve ni ostalo niti prahu. »Za mlatev že nisi, boš pa jutri iz hleva izkidal gnoj in ga zmetal na gnojišče.«

Naslednji dan je divji mož pegrabil vile in kopačo ter odšel v hlev na delo. Kidal je in kidal, dokler ni izkidal vsega gnoja, nazadnje pa je še s kopačo kopal in ril, dokler ni podkopal hleva, ki se je zrušil.

Ko je gospodar videl, kakšno mu je zagodel neumni divji mož, ga je nagnal od hiše, rekoč:

»Zelel sem hlapca, a dobil sem trapca! Zares si jak, zraven pa takšen bedak, da naj te kar odnesne vrag!«

Tako je divji mož za vselej opravil s hlapčevanjem. Potepel se je v hesto, kjer je spet lovil divjad in perjad ter si z njo tešil glad.

Nekega dne pa ga je v gozdu srečal mlad drvar, ki je pričel bahačiti, da je močnejši kot hostnik.

»Velik pametnjak resda nisem,« je zamoljal divji mož. »Da bi bil ti močnejši kot jaz, tako neumen pa spet nisem. Pa se pomeriva, da se uveriva, kako je s to stvarjo.«

»Pa se poizkusival!« je pristal prebrisani drvar.

Preden pa se je drvar zavedel, da je divji mož pograbil in ga vrgel v zrak, da je brez sape obvisel v krošnji hrasta.

mladi vedež

STEKLO — Tekoča steklena masa se izdeluje iz kremenčevega peska z dodatkom apna in sode. Snovi se dobro zmeljejo in obdelujejo pri 1500°C.

»Predhodnike« stekla zasledimo že v sredi bronastе dobe, Rimljani so izdelovali le manjše steklene predmete. Okensko steklo se pojavi šele v 15. stoletju. Danes izdelujemo že preko 400 različnih vrst stekla. Tako poznano voto steklo za steklenice, kozarce, senčnike itd. To steklo se izdeluje s pomočjo steklopihaške pipe. Ta je sestavljena iz velike železne cevi, ki ima zgoraj pihalni ustnik, njen spodnji del pa se pomaka v stekleno maso. Steklopihač naphne podolgovat mehur in z raznimi prijetji dobiva različne oblike. Za serijsko proizvodnjo se uporablajo pihalni stroji. Plosko steklo se zvalja na strojih in se potem tudi po večkrat zbrusiti in zgledi. Visok dosežek industrije stekla so optična stekla. Varnostno steklo se izdeluje tako, da se med dve plasti stekla položi plast celofana. Steklena volna in steklena vata sta izdelani iz stekla — razvlečenega v fine nitи.

Za rezanje stekla se uporablja poseben nož, ki ima na konci pritrjen drobec diamanta, za rezanje debelega stekla pa se uporablja jekleno kolesce s prevleko iz diamantnega prahu.

Gospodar je zmeraj gladnega divjega moža oštel, ko je del:

»Da bi te vrag! Pa si zarces močan, četudi si bedak!« je ves prestrašen zajecal drvar, ko je z drevesa splezal na zemljo. »A videl boš, da sem močnejši kakor ti! Ti si me vrgel na drevo, jaz pa te bom vrgel na zemljo. Se prej pa pijva, da si žejo pogasiva!«

In je ponudil divjemu možu čutaro žganice.

Divji mož je pil in pil, dokler se ni opil in se pijačo zvrnil na zemljo. Ko se

je spet ovedel, je priznal:

»Zares si me zmogel in me pognil, da sam ne vem, kdaj in kako si me zvrnil. A če podereš hrast, na katrem si obvisel, bom verjet, da si močnejši kakor jaz.«

»Če bom jaw podrl enega, boš ti drugega!« je drvar pokazal na sosednji hrast. »Velja!«

»Velja!« je pristal divji mož in je objel visoki hrast ter ga prelomil na dvoje.

Drvar pa je ta čas vzel drevnjačo in žago ter izpodsekal in prežgal drugi hrast.

»Zdaj pa le poglej,« je rekel hostnik, »kakšen je tvor parobek, kakšen je pa moji! Tvoj je razcefran, moj pa raven in gladek.«

»O, ti si pa zares hudil!« se je začudil divji mož. In ker se mu je za malo zdele, da je človek močnejši, je izginil v hesto, da ga nikoli več ni videla ne srečala nobena živa duša.

Hosti na Ratitovcu, kamor se je pred ljudmi skril kosmati divji mož, pa so tamoznji domačini vzeli ime: Kosmati vrh. Lojze Zupane



Povorka otrok v naravo

Sonce, ogrej me!

»Fi, fjun, hš!« je zapihal jesenski veter.

»Bu-bu-bu!« je zastokala dobra črna zemlja. »Opleli so me, zrahljali, poželi pšenico, me preorali v brazde. Kako trudna sem, bralec veter. Dovolj mi je moče, krompir bo segnil in sladka kruza se noči odpreti. Veter! Soncu povej, naj me še ogreje. Pojd, preženi mi dež, zarke pripelji.«

In izza oblakov, ki jih je veter počasi raztepel, je zaspano pridrsalo sonce.

»Veter, kaj zavijaš?« ga je vprašalo. »Zemlja, zakaj stokaš?«

»Sss, sonce, nasmejano, toplo sonce,« je zapihal veter, »fi, fjun, zemlja se je napila dežja. Jesen je tu. Le urno raztresi še žarke po polijih, vrtovih, travnikih in logih.«

Veter je zavrsal in potresel veje, polne še kislega sadja.

»Oj, sonce! Zarumeni kozruzo!« je komaj slišno moledovala dobra črna zemlja.

»Osladkaj še grozdje, napolnila sem ga s sokom. Pordeliči sadje, kislo je še in rupa se mora modriti. Lačni so moji prijatelji, najesti se bočejo še pred mrazom: zajci

na polju in jazbeci, škorci kričavi in zbirne lisice.«

In rumeno sonce je grelo, vstajalo pozno in zrio na trdno zemljo. Živali pa so se gostile z njenimi plodovi.

Naša »velika« in »visoka«

Katka stoji na stolu in vpije: »Velika sem, visoka sem.«

Pismonoša, ki pride k nam, ne vidi dobro in reče: »Ti si majhen srček!«

Katka je jezna: »Ne, visok srček sem!«

Pismonoša zmaje z glavo in verjame, da vidi slabo...«

Pride dimnikar, ki tudi ne vidi dobro, zmoti se in reče:

»Ti si drobna punčka!«

»Ne, velika punčka sem,« se jezi Katka.

Dimnikar zares podvomi, da je z njegovimi očmi vse v redu!

Pride dedek — v torbi ima pomarančo in bonbone.

»To nesem neki čisto majhni punčki — da, da, čisto majhni, čisto drobni... samo najti jo moram!«

Katka nekaj časa premišlja.

»Dedek, danes ne bom velika, ne bom visoka — bom majhen srček in drobna puščka!«

»Saj res, saj res, potem si pa prava,« reče dedek.

UGANKE

Zivalca Ijbuka, gozdnin škrat, rjav kožušček, rep košat.

Z drevesa šviga na drevo in v slast ji lešniki gredo.

Hej, poznate li grdu: ves je črn, razen kljuna, živilga kakor pobalin, a je pravil ptičji kljun.

Svet v anekdotah

Napredek znanosti

Neki ameriški znanstvenik je predaval o televiziji na zelo poljudno-znanstven način. Slušatelji so pozorno poslušali.

— Znanost napreduje z velikanskimi koraki. Vzemimo na primer, da danes lahko prenašamo slike po brezični poti v Evropo, na Havajske otote in v Avstralijo...

Takrat pa nekdo iz dvorane vpraša:

— Ali lahko prenašamo tudi okvire?

Napačna zveza

— Mi verjameš, da sem se pogovarjal s Hemmingwayjem — pravi prijatelj prijatelju.

— Zares? — se začudi prijatelj — kaj sta se pogovarjala, o čem sta govorila?

— Nič posebnega.

— Kaj?

— Ko je dvignil slušalko, mi je dejal, da je napačna zveza.

NATEČAJ ZA GORENJSKE ANEKDOTE

Večkrat smo priča, kako hitro pozbujamo smešne dogodivščine. Da zavarovalci to blago pred pozabom, smo se odločili, da bomo od številke do številke objavljali na naši zabavni strani najboljšo anekdoto, ki jo bomo prejeli z Gorenjske. Naš namen je, da zbiramo to gradivo, ki ga bomo morda kdaj pozneje nati-

snili v posebni knjižici. Gorenjski humor spoznavamo na vsakem korku, na delu, doma in na potovanjih. Zato prosimo, da nam anekdote pošljate ali sporočite. Objavljene anekdote bomo nagradili z dejansko nagrado tisoč dinarjev.

Pri zobozdravniku



BREZ BESED



Portret literarnega kritika

Gospodu Miller-Millerju je bila potrebna nova zasebna tajnica. Tajnic je kot peska na morski obali, a zasebnih tajnic kot bolj na kameli, toda pravo tajnico za generalnega direktorja ni labko najti. Razumljivo je, da imajo velika podjetja svojega psihologa in ta je ob tej priložnosti testiral vse kandidatke. Njegov končni izbor je pisalni stroj. Potem je treba upozajel tri mlada dekleta, ki jih je števati višino zavarovanja pred po-

človek, bitrih odločanj. Športno izvrgojen. Popolnoma ustreza dolžnosti.

Potem vstopi številka 2, ki dobi isto vprašanje:

Ta kandidatka odgovarja previdno, po kratkem obotavljanju:

— Predvsem je odvisno vse od tega, koliko je šef star, a koliko

in logičnem razmišljanju. Priporočam jo za mesto zasebne tajnice.

Številka 3 vstopi. Zdravnik ponovi isto vprašanje. Ona si popravi lase in pravi:

— Iščem službo dobro plačane tajnice, ne pa gusilca. Razen tega želim, da se v primeru požara reši najprej mene, potem pa vse ostalo.

Psihijater tudi tokrat pove svoje strokovno mnenje:

Preizkušnja za tajnico

bilo sedaj potrebno predstaviti šefu, da se dokončno odloči.

Prva kandidatka vstopi in psihodiagnostik vpraša:

— Kaj bi vi, kandidatka številka 1, naredili, če bi v podjetju izbruhnil požar? Kaj bi najprej rešili: sebe, svojega šefa, pisalni stroj, kartoteko dolžnikov ali kalkulacije?

Številka 1 ena odgovarja kot izpuške:

— Šef, pisalni stroj in kalkulacije. Z desno roko bi vodila šefja, pod njegovo roko bi vtaknila kartoteko, v levo roko bi vzel pisalni stroj, a kalkulacije bi zgrabila z zobjmi.

Psihodiagnostik je mirno poslujal in nato generalnemu povedal svoje mišljenje:

— Številka 1 s svojim odgovorom dokazuje, da nikoli ničesar ne dela

žarom, ker je pametnejše pustiti stari stroj, da zgori, in potem z zavarovalnino kupiti novega. Potrebno je poznati tudi živiljenjsko zavarovanje šefa, to je treba premisliti, če je za njegovo družino bolje,

da je rešen nepoškodovan, poškodovan ali pa da sploh ni rešen. Po-

znati je treba tudi kartoteko po-

trošnikov. Mogoč je zaradi davnne kontrole bolje, da tudi ona zgori. Kalkulacije sploh niso važne, ker se cene dandanes bitro menjajo in se bolj ravnamo po cenah konkurenčnih kot po lastnih kalkulacijah...

Psihodiagnostik tudi tokrat po-

jasni generalnemu:

— Številka 2 s svojim odgovorom dokazuje, da nikoli ničesar ne dela

— Številka 3 dokazuje, da je duhovita in da predvsem želi kontakt s svojim šefom po vzoru tajnic iz dobrih starih časov. Takino sodelovanje je pogosto kazalo zelo dobre rezultate. Uslužbenke te vrste opravljajo za svojega šefja zasebne telefonske razgovore, pazijo, da vedno in ob pravem času popije svoje zdravilo in ne dovoljujejo, da ga kdaj moti, kadar želi malo zdremati. Tudi ona, kot obe predhodni, popolnoma ustreza temu mestu.

Številka tri odide v predsobo, kjer sta tudi ostali dve kandidatki čakali na odločitev generalnega. Psihodiagnostik vprašajoče pogleda gospoda Miller-Millerja.

— Karo se imenuje tisto plavolado dekle z vitkimi nogami? — vpraša generalni. — J. H. Ressler

Križanka št. 14

1	2	3	4	5	6	7
8						
9			10			
			11			
12	13				14	15
16				17		
18						

Vodoravno: 1. testenica, 8. vulkanska kamenina, 9. avtomobilska oznaka Valjeva, 18. del kolesa, 11. nagla smrt, 12. v letih, 14. avtomobilska oznaka ZDA, 16. morsko obrežje, 18. tenorist v ljubljanski operi.

Navpično: 1. domača žival, 2. žensko ime, 3. avtomobilska oznaka Smedereva, 4. steklena omara za gojenje rastlin, 5. grški romanopisec, 6. predlog, 7. oče, 11. pijača, 12. pripadnik enega izmed jugoslovenskih narodov, 13. del železnice, 14. svetarski prakanton, 15. ribiška mreža, 17. števnik.



BAULENGER
SE JE ZACUDIL NI PRIČAKOVAL OD E.
JACKSONA
TAKEGA
IGRACKANJA.
POBRAL JF
KOŠ IN PRIČEL ŠTETI.